

מקור

הטראפיסטים

מלה-טראפ

משום בארץ (מאת צבי אילן, הוצאת תרבות והינוך, 159 עמ') אחרי ספרי-הבזק על מלחמת-הבזק הגיע תורם של ספרי-הבזק על טיולי-הבזק לשטחים שנכבשו בעת מלחמת-הבזק. ספרו של אילן, כתב יומון למרחב, לי ענייני ידיעות הארץ והארכיולוגיה, אינו יסודי במיוחד ואינו מחדש הרבה, אך מזכיר לעתים קרובות למדי עובדה מעניינת זו או אחרת. כגון:
● השמורונים, המונים בסך הכל 400 איש (250 בשכם; 150 בחולון) קוראים ל- עצמם השומרים - כי הם שומרים את התורה.

● גוש-עציון קיבל את שמו מהפרדסן הרחובותי הולצמן (בעברית: איש-עץ) שקנה את השטח בשנת 1932.
● במינור לטרון 26 נזירים, יוצאי שמו-נה ארצות, המגדלים 17 מיני יין ושלקחו את שם מיסדרם (הטראפיסטים) מן העיירה הצרפתית לה-טראפ, בה נוסד המיסדר.
● את ארמון הישאם ביריחו בנו במשך 24 שנים, אבל הוא החזיק מעמד רק ארבע. רעידת אדמה הרסה אותו.

כל מיני ראשונים

האנציקלופדיה להלוצני היישוב ובזוני (מאת דויד תדהר) הראשון הוא ד"ר יהודה לייב ליאון פינסקר, יהודי פולני של אמצע המאה שעברה, עורך-דין, מורה לרוסית ורופא, שהקדים את הרצל ב-14 שנים, כאשר פירסם בשנת 1882 את האוטו-אמנופיציה שלו ("קול קורא אל בני עמי - אם אין אני לי, מי לי ואם לא עכשיו - אימתני?"). בה הניח את היסודות ה-תיאורטיים לתנועה הציונית.

והאחרון הוא יהודה לייב קום, תל-אביבי בן 73, סופר דתי, מי שהיה פעם מבקר-החשבונות של הוועד הפועל של ההסתדרות ופקיד בכיר בבנק לאומי. פינסקר וקום הם הערך הסותח והסוגר את הכרך ה-16 של אנציקלופדיה האישים של דויד תדהר, יליד יפו בן ה-60, קצין-משטרה ובלש לשעבר, הרואה באנציקלופדיה את מיפעל חייו.

אבטיחים מעזה. כמו בכל אחד מ-15 הכרכים הראשונים כינס גם בכרך זה תדהר אוסף מיקרי, אך מעניין ביותר, של אישים, שתרמו, או עודם תורמים, את חלקם לביסוס היישוב בארץ. מאלקנה ספקטור, האיש שבנה את המלון הראשון בתל-אביב (ברחוב נחלת-בנימין 18) וחיים פדרמן, יליד ירושלים וחילל הגדודים העבריים שהיה הקצב הראשון בתל-אביב ועד יהושוע רבינוביץ (מורה לשעבר, בן 56, אב לשלושה בנים) וכיום סגן-ראש העיר תל-אביב.

אצל תדהר אפשר למצוא גם את תולדות חייו של נסים אלקיים, יוצא מארוקו ש-התיישב, ערב מלחמת-העולם הראשונה בעזה, עסק ביצוא שעורה ואבטיחים, אב לבת וששה בנים, שאחד מהם, מרדכי יליד עזה, (וכיום איש מחלקת הקליטה של הסוכנות) היה ב-1956 מושל צבאי בעזה (וב-1967 - ביריחו).

חובש מגבעתיים. כולם, כולם, עובי-רים את תדהר, מאפרים קישון (43, אב לשני בנים - משתי אמהות שונות) ש-הספיק להיות חבר קיבוץ (כפר-החורש) ובעל מוסך (פרדס-חנה), לפני שגילה את כושרו עם הלשון העברית עד מאיר ארעי, פקיד ותיק בדואר טבריה ועיתונאי לעת-מצוא שנבחר, לפני שנתיים, בגיל 47, לראש עיר הולדתו.

וכרגיל בכל אחד מכרכי תדהר מופיעים גם בכרך ה-16 חללי האומה, והפעם גם אלה של ששת-הימים. אחד מהם הוא יליד גבעתיים, יעדור רויטל, חבר קיבוץ לשעבר ורואה-חשבון שנפל הקיץ, חודש לפני יום הולדתו ה-32, עת הגיש עזרה, כחובש קרבי, לפצוע בקרב על חאן-יוניס.

● לא-קרוב של המלונאי (דן, המלך דויד) ואיש-העסקים, יליד גרמניה יקותיאל פדרמן.

הרקדנית הישראלית והכוכב ההוליוודי

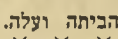

עם חברה - ושמעה מפיה שמרלון ברנדו טילפן פעמיים, זה כבר גירה את סקרנותה. ואז טילפן מרלון בפעם השלישית: "אני רוצה לצאת איתך!" ציווה עליה בקול תקיף. "נו, אז מה תלבשי?" אמר. "רק לא שמלות-עירום חשופות!" סולטנה התרגזה. הודיעה לו בקול די קריר שהיא לא לובשת עירום כשהיא יוצאת. לבסוף התפשרו על שמלה עם מחשוף, אבל לא גדול מדי, בצבע כחול, אבל לא חזק מדי. כשנודע לחברות שלי שאני יוצאת הערב עם מרלון, השתגעו. מספרת האמריקאית-החדרתית, במיבטא תימני-אמריקאי צלול. "אבל אני דחקה הייתי אדישה." איך שלא יהיה, כשהוא בא, הסתכל ברנדו וצרח: "תורידו את זה או שאת יכולה לשכוח מלצאת איתי!" והצביע לעבר ריסי המלאכותיים היפהיים. התפתח דיון ודברים. ברנדו הסתייב בחור, חיפש בארונות, ולבסוף הסכים שיצאו כשהיא כמו שהיא.

במועדון לא שבעה רקדנית-הבטן הישראלית נחת. "כל הומון פלירטט עם נשים אחרות, ליד השולחנות הסמוכים, היא מספרת. "ואחרי הופעתה של מרים מקבה, השאיר אותי ליד השולחן עם חבריו, במשך שעה וחצי, והסתגר בחדרה של מקבה."

סולטנה כעסה גורא - אבל ידידיו של מרלון אמרו שאיש לא רשאי לנטוש את מרלון ברנדו, וגם לא נתנו לה את מספר המילתחה, בלעדיו לא יכלה לקבל את הפרחה שלה. בסוף חזר ברנדו ודחקה התלהב ממנה. "כל פעם שהייתי מבטאת כלפיו יחס קריר יותר - היה מתחמם יותר," מספרת הצברית. "בסוף הוא היה לוהט ממש." ככה הגיעה שעה שלוש לפנות בוקר - ומרלון לקח אותה הביתה - במכונית נהוגה עליידי נהגו. ליד הדלת הפליט: "את מוכנה לעשות לי ארוחת-בוקר?" "כמובן שהסכמתי," אומרת סולטנה. "תשובה אחרת היתה פשוט לא נימוסית."

בדירה היתה האווירה הרבה יותר אינטימית. ואם כי מרלון לא הטיפוס שלה, גלשו העניינים לפסים

היא נוגה ערבה, ילידת חדרה וחניכת גבע, אזרחית אמריקאית וצברית, מדברת אמריקאית במיבטא תימני והיא בת לאבא רוסי. מקצועה: רקדנית-בטן במועדוני-לילה בארצות-הברית.

לילה עם מרלון ברנדו

מי לא היתה רוצה לבלות לילה עם החתיך העולמי מכולם, מרלון ברנדו? עכשיו יש בארץ ישראלית שבילתה לילה שלם עם מרלון ברנדו האגדי, הגדול, המפוצץ.

הכל התחיל, כשסולטנה החלה להתפרסם באמריקה, ובחור רקדנית-הבטן הישראלית היחידה. היא עשתה זאת דחקה במקומות מאוד לא יהודיים: למשל, במסיבות-הגן השנתיות של הנציגות הסורית בניו-יורק - שם נהגה להופיע ולרקד, כשהיא מכריחה, לדבריה, את הקריין להצהיר שהיא, במקורה, ילידת ישראל. פעמים אחרות רקדה בכנסיות, לפני נזירים, וכמובן - בכל מיני מסיבות עממיות, כולל לא מעט ברמיצות, חתונות יהודיות ומסיבות ברית-מילה. יום אחד ישבה לה הנערה דקת-הגח ומשופעת-החזה במועדון הלילה הגן המצרי.

ומי נמצא בקהל אם לא מרלון ברנדו? בחברת מי שסולטנה מגדירה בתור "שגריר אמריקה" ואשתו. "כולם התרגשו גורא," מספרת סולטנה, כשהיא מחייכת בבזבז. "אבל אני לא. סוף-סוף, כבר היה לי ניסיון עם כוכבים: הייתי המורה לריקודי-בטן של שירלי מקליין, בסירטה גולדברג, חזור הביתה."

אבל ניסיון או לא ניסיון - כשקיבלה ממרלון מיברק המברך אותה על הופעתה התחילה להרגיש איזושהי מתח. וכשחזרה הביתה, למחרת, לידיתה הצנועה בה היא מתגוררת

WESTERN UNION TELEGRAM advertisement with a sample telegram message in Hebrew: "I ONLY WISHED TO COMPLIMENT YOU ON YOUR IMPECCABLE BRITISHITY. IT IS HARD TO REALIZE THAT YOU CAN ACCOMPLISH THESE PHYSICAL CONFIGURATIONS WITHOUT SERIOUS INJURY TO YOURSELF. AMERICAN AND MADAME ASHCAR ENJOYED YOUR WORK AND ASKED ME TO EXPRESS TO YOU THEIR APPRECIATION FOR YOUR TALENTS. THEY ENJOYED IT AS MUCH AS I DID." - HARLOW BRANDS

הוא מרלון ברנדו, החתיך המבוקש ביותר של הוליווד, לדבריה של נוגה-סולטנה "קירה, שמנמן ובכלל לא נבר מושך ולא לפי טעמה." ברנדו נהג בה בחוסר-נימוס ובתקיפות.

הרגילים: ארוחת-בוקר מורכבת מקוקטיילים, אורות עמומים, ולבסוף גמרו השניים על הספה, ושסולטנה מספרת לו את סיפור-חייה, ומרלון מתלהב במיוחד מזה שאמה תימניה ואביה רוסי. "גם לי היתה סבתא רוסייה!" אמר בעצב. וברור שאם יש תמימות-דעים כזו, מגיעים גם לדברים אחרים. ובאמת, כימעט-כימעט זה קרה. ואז, כמו בסרטים - צילצול בפעמון-הדלת. בחמש לפנות בוקר.

"פתחתה" מספרת סולטנה, "ובדלת ניצב ידיד ותיק, צייה יחני אחד." זה היה הסוף של הלילה עם מרלון.

תודה מביע ברנדו לסולטנה במיברקו, בו נאמר: "רציתי לברוך על אמונתן חסרת-הדופי, קשה להאמין שאת עושה זאת בלי לגרום נזק גופני לעצמך." כך הוא כתב.